

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська Політехніка»
Навчально-науковий інститут державного управління
Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Інформаційний центр Європейського Союзу в м. Дніпро

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
XXIII Всеукраїнської регіональної науково-практичної конференції
(14 травня 2026 р., м. Дніпро)

м. Дніпро
НТУ «Дніпровська Політехніка»
2026

УДК 061.1ЄС:327(477:4):351:355.02

А 43

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту державного управління НТУ «Дніпровська Політехніка» (протокол № 16 від 28.05.2026 р.).

Редакційна колегія:

*О. М. Рудік (голов.ред.), к.політ.н., доц., Є. І. Бородін, д.і.н., проф.,
І. А. Чикаренко, д.держ.упр., проф., Т. В. Маматова, д.держ.упр., проф.,
Г. Л. Первий, к.і.н., доц., А. Ю. Кравець, д.політ.н., доц., О. А. Ліснянський (відп. секретар).*

А 43 Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали ХХІІІ Всеукраїнськ. наук.-практ. конф. 14 травня 2026 р., м. Дніпро / за заг. ред. О. М. Рудіка. Дніпро: НТУ ДП, 2026. 178 с.

Проект «Інтеграційний трикутник ЄС – Україна – НАТО в контексті трансатлантичної безпеки» у межах напряму Жан МОНЕ Модуль (101238769 – EUTRISEC, Програма ЄС Еразмус+).

Фінансується Європейським Союзом. Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури (ЕАСЕА). Ні Європейський Союз, ні ЕАСЕА не можуть нести відповідальність за них.

Уміщенні матеріали доповідей учасників щорічної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» щодо історії, інституційного устрою, політики та механізмів врядування ЄС; сучасного стану і перспектив розвитку відносин Україна – ЄС у контексті реалізації Угоди про асоціацію та набуття статусу країни-кандидата; трансформації системи публічного управління і публічної служби відповідно до європейських стандартів; трансатлантичного безпекового виміру інтеграції в рамках інтеграційного трикутника ЄС – Україна – НАТО; утвердження європейського цивілізаційного вибору України, а також впровадження в Україні досвіду ЄС у сфері безбар'єрності публічної служби в системі європейського врядування.

Розраховано на фахівців публічного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, а також буде корисним для всіх, кого цікавить окреслене коло проблем.

охоплює резервування даних, альтернативні виробничі маршрути, дублювання постачальників і підготовку замінів для критичних посад. Контур технологічної стійкості пов'язаний із захистом цифрової інфраструктури та підтриманням керованості виробничих процесів. Контур європейської сумісності передбачає приведення внутрішніх процедур до вимог партнерів, замовників, донорів і регуляторів ЄС.

Кібербезпека в цій системі не повинна залишатися справою окремого технічного працівника. Стратегія кібербезпеки України розглядає кіберстійкість як необхідну умову захисту держави, суспільства та економіки [3]. Для підприємства це означає управлінську відповідальність за доступ до даних, резервні копії, договірні вимоги до постачальників, навчання персоналу та перевірку дій у кризових ситуаціях. У реальній діяльності підприємства слабким місцем часто стає не складність атаки, а неувага до звичайних процедур.

Антикризове управління високотехнологічним підприємством безпосередньо пов'язане з національною безпекою. Закон України «Про національну безпеку України» виходить із потреби захисту життєво важливих інтересів держави, суспільства і громадянина [4]. Високотехнологічні підприємства підтримують цю стійкість через інженерні рішення, цифрові сервіси, засоби зв'язку, елементи енергетичної та транспортної інфраструктури.

В свою чергу, державна стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності до 2030 року, також визначає додаткові напрями модернізації та міжнародного партнерства [5]. Отже, інтеграція антикризових стратегій має стати способом зберегти виробниче ядро, посилити довіру європейських партнерів і забезпечити участь підприємств у відновленні України.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: Угода від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/984_011 (дата звернення: 21.05.2026).
2. Європейський Союз. Україна успішно завершила процес скринінгу для вступу до ЄС. 2025. URL: <https://surl.li/tezidv> (дата звернення: 21.05.2026).
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 26.08.2021 № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/447/2021> (дата звернення: 21.05.2026).
4. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2469-19> (дата звернення: 21.05.2026).
5. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1351-2024-%D1%80> (дата звернення: 21.05.2026).

Вікторія МАЦУКА

к.е.н., доцент, доцент

кафедри менеджменту та фінансів,

Маріупольський державний університет

GOVERNANCE МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ВИКЛИКИ

Повномасштабна війна росії проти України радикально змінила архітектуру міжнародної безпеки та створила безпрецедентний за масштабами механізм координації військової і фінансової допомоги. У цьому контексті governance міжнародної допомоги Україні набуває особливого значення як система багаторівневого управління, що поєднує інституції ЄС, НАТО, США, міжнародні фінансові організації та двосторонні канали взаємодії держав. Йдеться не лише про обсяг ресурсів, а про складну систему ухвалення рішень, координації, логістики та політичних компромісів, яка формується в умовах триваючого збройного конфлікту [1].

Система управління міжнародною допомогою Україні не має єдиного центру. Вона функціонує як багаторівнева мережа, де політичні рішення приймаються на рівні урядів

держав-членів НАТО і ЄС, а також у межах G7, тоді як інституційна реалізація розподілена між Європейською Комісією, Європейським фондом миру, структурами НАТО, Світовим банком та МВФ. Операційний рівень реалізації включає конкретні програми постачання озброєнь, фінансову підтримку бюджету України, гуманітарні ініціативи та логістичні механізми транспортування ресурсів через територію країн ЄС. Така фрагментована структура забезпечує гнучкість і масштабованість, але водночас створює виклики координації та узгодженості дій.

Одним із ключових інституційних механізмів Європейського Союзу став Європейський фонд миру, який вперше в історії дозволив фінансувати військову допомогу третій країні через компенсаційні механізми державам-членам. Цей інструмент став важливим елементом нової безпекової ролі ЄС, який традиційно не був військовим актором. Завдяки цьому механізму держави-члени отримали можливість передавати озброєння Україні з подальшою частковою компенсацією, що суттєво прискорило процес постачань. Водночас ухвалення рішень у межах ЄС залишається залежним від політичного консенсусу, що нерідко призводить до затримок у реалізації рішень і різної швидкості реагування окремих держав [4].

Показовим кейсом управління військовою допомогою стала коаліція щодо постачання основних бойових танків Україні, зокрема німецьких Leopard 2 та американських Abrams. Процес ухвалення рішень продемонстрував складність трансатлантичної координації, де політичні вагання окремих держав поєднувалися з активною роллю інших країн, зокрема Польщі та країн Балтії, які виступали каталізаторами прискорення рішень. У результаті сформувалася модель багатостороннього тиску та координації, де військово-логістична реалізація виявилася значно простішою, ніж політичне погодження передачі озброєнь [7].

Фінансовий вимір допомоги Україні представлений насамперед через макрофінансові механізми Європейського Союзу та програми МВФ і Світового банку. ЄС запровадив масштабні пакети макрофінансової підтримки, спрямовані на забезпечення стабільності державного бюджету України в умовах війни. Ці програми мають чітко визначені умови, пов'язані з реформами у сфері публічного управління, антикорупційної політики та фінансової прозорості. Таким чином, фінансова допомога поєднує елементи кризової підтримки та довгострокової трансформації державного управління. Важливим аспектом є також координація між ЄС і міжнародними фінансовими інституціями, що дозволяє уникати дублювання програм і підвищувати ефективність використання ресурсів [2;3].

Особливе місце у системі governance займає модель США, яка базується на гнучких механізмах швидкого реагування, зокрема через Presidential Drawdown Authority та Ukraine Security Assistance Initiative. Ці інструменти дозволяють здійснювати передачу озброєнь без тривалих процедур погодження, що робить американську систему однією з найоперативніших у трансатлантичному просторі. Водночас вона залежить від внутрішньополітичного контексту та рішень Конгресу, що створює періодичні ризики затримки фінансування або постачань.

Практика міжнародної допомоги Україні демонструє також формування нових коаліційних механізмів у межах НАТО. Йдеться про тематичні коаліції, такі як артилерійська, танкова, авіаційна та коаліція протиповітряної оборони. Ці структури дозволяють групувати держави за напрямками спеціалізації та розподіляти відповідальність за конкретні сегменти військової підтримки. Такий підхід підвищує ефективність, але водночас створює залежність від лідерства окремих країн, які координують відповідні коаліції [6].

Одним із ключових викликів governance міжнародної допомоги є фрагментація управління. Відсутність єдиного координаційного центру призводить до паралельного існування різних каналів ухвалення рішень, що ускладнює стратегічне планування. Додатковою проблемою є асиметрія політичної волі держав-членів ЄС і НАТО, яка впливає на швидкість і обсяг допомоги. Деякі країни демонструють високий рівень залученості, тоді як інші діють обережніше, що створює нерівномірність у системі підтримки [5].

Ще одним важливим викликом є логістичні обмеження. Навіть після ухвалення політичних рішень виникають затримки, пов'язані з виробничими потужностями оборонної промисловості та транспортними маршрутами. Це особливо актуально у випадку складних систем озброєнь, які потребують навчання персоналу та технічного супроводу.

Попри ці виклики, система governance міжнародної допомоги Україні демонструє високу адаптивність. За короткий час було створено нові інституційні механізми, які раніше не існували в такому масштабі. Україна фактично стала центральним елементом нової трансатлантичної системи безпеки, що сприяло посиленню координації між ЄС і НАТО. Крім того, відбувається поступова інтеграція України в оборонно-промислові ланцюги західних країн, що має довгострокові стратегічні наслідки [8].

Загалом governance міжнародної допомоги Україні можна охарактеризувати як гібридну систему, що поєднує елементи міжурядового співробітництва, наднаціонального управління та коаліційної взаємодії. Її ефективність полягає у здатності швидко мобілізувати значні ресурси в умовах війни, однак структурні обмеження, пов'язані з фрагментацією та політичною складністю, залишаються ключовим викликом. У перспективі розвиток цієї системи, ймовірно, буде спрямований на поглиблення координації між ЄС і НАТО, а також на посилення інституційної ролі України як повноцінного учасника трансатлантичного безпекового governance.

Список використаних джерел

1. Вплив воєнного стану та політика повоєнного відновлення України: національні стратегії, регіональна безпека та стійкість громад: колективна монографія / за заг. ред. В. Ю. Медвідь, Д. В. Дячкова, О. А. Галича, О. В. Калініченка, В. С. Лесюка. Полтава: ПП «Астроя», 2026. 513с.
2. Мацука В. М. Особливості іноземного інвестування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»: наукове періодичне видання*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2015. Вип. 11. Ч. 4. С. 12–15. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_11/128.pdf (дата звернення: 12.05.2026).
3. Мацука В. М. Сучасні тренди іноземного інвестування в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 12. С. 88–94. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.88>
4. Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам: монографія / А. В. Балабаниць, О. І. Гапонюк, М. О. Горбашевська, Л. А. Кислова, В. Я. Омельченко, Л. В. Семкова, В. М. Мацука, К. В. Осипенко, Ф. Л. Перепадя. М., 2020. 223 с.
5. European Parliament Think Tank. 2024. Multilateral financial assistance to Ukraine. URL: <https://surl.li/howexi> (Last accessed: 12.05.2026).
6. Fabbrini F. Funding the War in Ukraine: The European Peace Facility, the Macro-Financial Assistance Instrument, and the Slow Rise of an EU Fiscal Capacity. *Politics and Governance*. 2023. 11(4). P. 52–61. DOI: <https://doi.org/10.17645/pag.v11i4.7174>
7. Lanoszka A., Becker J. The art of partial commitment: the politics of military assistance to Ukraine. *Post-Soviet Affairs*. 2023. Issue 39(3). P. 173–194. DOI: <https://doi.org/10.1080/1060586X.2022.2162758>
8. Spielberger L., Rehm M. Institutional foundations of financial statecraft: EU assistance to Ukraine and beyond. *Review of International Political Economy*. 2026. P. 1–31. DOI: <https://doi.org/10.1080/09692290.2026.2618090>